

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 18 grudnia 2025 r.
w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w Warszawie,
wniosku obwinionej S. S.A. w P.,
o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego T.D. wymogów
niezawisłości i bezstronności w sprawie II NSKP 4/25,

odrzuca wniosek.

UZASADNIENIE

Pełnomocnik obwinionego - S. S.A., w sprawie ze skargi kasacyjnej Z. w Polsce, z udziałem S. S.A. w P., od wyroku z 5 lipca 2024 r. (sygn. akt TA 5D/S/2023, II NSKP 4/25) Trybunału Arbitrażowego ds. Sportu przy Polskim Komitecie Olimpijskim w Warszawie, wniósł o wyłączenie m.in. sędziego Sądu Najwyższego T.D. od rozpoznania wskazanej sprawy i zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego T.D. wymogów niezawisłości i bezstronności - tj. przesłanek, o których mowa w art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym (dalej u.s.n.) w tej sprawie, przy uwzględnieniu okoliczności towarzyszących jego powołaniu oraz postępowania po powołaniu, co w okolicznościach niniejszej sprawy może doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Dodatkowo pełnomocnik obwinionego wniósł o przeprowadzenie dowodów wskazanych we wniosku, na uzasadnienie wniosku w zakresie dot. SSN T.D.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek obwinionego złożony w trybie art. 29 u.s.n. nie spełnia określonych w ustawie warunków jego dopuszczalności i z tych przyczyn podlega odrzuceniu.

Zgodnie z art. 29 § 5 u.s.n. dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (tzw. test niezawisłości i bezstronności).

Na podstawie art. 29 § 9 i § 10 u.s.n., wniosek o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności powinien czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki określone w art. 29 § 5 u.s.n. oraz przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie. Wniosek niespełniający tych wymagań podlega odrzuceniu bez wezwania do usunięcia braków formalnych. Odrzuceniu podlega również wniosek złożony po upływie terminu albo z innych przyczyn niedopuszczalny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2023 r., III CB 23/22). W postanowieniu z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22, Sąd Najwyższy trafnie zauważył, że skoro w założeniu ustawodawcy ów wniosek ma zmierzać do stwierdzenia niespełnienia przez Sędziego Sądu Najwyższego wymogów (naruszenia standardu) niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie, należy stwierdzić, iż nie wystarczy przytoczenie okoliczności towarzyszących powołaniu danego Sędziego Sądu Najwyższego (w tym ewentualnych wadliwości procedury nominacyjnej) i jego postępowania po powołaniu (w szczególności czynności jurysdykcyjnych, prejurysdykcyjnych, oświadczeń i wypowiedzi w sferze publicznej czy innej działalności publicznej), które mogą wywoływać uzasadnione wątpliwości, co do

spełnienia przezeń wymagań niezawisłości i bezstronności, ale konieczne jest także wskazanie okoliczności świadczących o tym, że deficyt ten może oddziaływać na wynik konkretnej sprawy, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. Oznacza to, że przedmiotem badania w trybie art. 29 § 5 u.s.n. jest dochowanie „wymogów” (standardu) niezawisłości i bezstronności w kontekście konkretnej sprawy w tym sensie, iż ewentualne deficyty niezawisłości i bezstronności mogą oddziaływać na wynik tej sprawy. Ścisły związek badania z konkretną sprawą potwierdza to, że powinno ono uwzględniać okoliczności dotyczące uprawnionego oraz charakteru sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22).

Sąd Najwyższy aprobuje stanowisko zawarte w postanowieniu z 23 lutego 2023 r., w sprawie I ZB 44/22, Sądu Najwyższego, zgodnie z którym przez okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego na tle art. 29 § 5 u.s.n., należy rozumieć nie okoliczności o charakterze generalnym, odwołujące się do systemowych rozwiązań procesu powoływania sędziów (a zatem w istocie okoliczności dotyczące sposobu ich powołania), lecz indywidualne okoliczności powołania, odnoszące się do konkretnego sędziego objętego wnioskiem o przeprowadzenie tzw. testu niezawisłości i bezstronności. Podobne stanowisko zajął Naczelny Sąd Administracyjny, który w uzasadnieniu postanowienia z 14 lutego 2023 r. (I FSK 2040/22) wskazał, że przy ocenie zachowania standardu niezawisłości i bezstronności nie można oprzeć się jedynie na okolicznościach towarzyszących powołaniu sędziego. Tym samym podważenie niezawisłości lub bezstronności sędziego nie może opierać się jedynie na stwierdzeniu, że sędzia został powołany na wniosek KRS ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Konieczne jest powołanie innych okoliczności konkretyzujących, jakie okoliczności towarzyszące powołaniu konkretnego sędziego oraz występujące po jego powołaniu i mające ścisły związek z jego osobą oraz osobą wnioskodawcy mogą wpływać na brak bezstronności i niezawisłości sędziego w danej sprawie.

Bez wątpienia niniejszy wniosek o zainicjowanie postępowania na podstawie art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym nie czyni zadość powyższym wymaganiom z uwagi na jego ogólnikowy charakter.

Szczegółowa analiza wniosku o zbadanie standardów bezstronności i niezawisłości przez Sędziego Sądu Najwyższego T.D. uzasadnia twierdzenie, że w odniesieniu do wskazanego w art. 29 § 5 w związku z § 9 u.s.n., wymogu powołania okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego, opiera się on w istocie nie na indywidualnych okolicznościach powołania Sędziego T.D. urząd sędziego Sądu Najwyższego (żadna tego rodzaju zindywidualizowana okoliczność nie została przez wnioskodawcę powołana), lecz koncentruje się na występującej zdaniem wnioskodawcy, systemowej nieprawidłowości powoływania sędziów, której powód upatruje w ukształtowaniu Krajowej Rady Sądownictwa na podstawie powołanej wyżej ustawy nowelizującej z 8 dnia grudnia 2017 r. Tego rodzaju abstrakcyjnie sformułowane zarzuty nie mogą odnieść skutku w postępowaniu toczącym się na podstawie art. 29 § 5 u.s.n., gdyż celem tej instytucji nie jest umożliwienie kwestionowania przewidzianego przez ustawodawcę systemu powoływania sędziów (mającego swe źródło w Konstytucji RP), ale ocena indywidualnych okoliczności dotyczących powołania konkretnego sędziego oraz jego zachowania po powołaniu, przy czym ocena ta powinna nastąpić w kontekście konkretnej sprawy. Tymczasem we wniosku żadne indywidualne okoliczności mające odniesienie do przedmiotowej sprawy obwinionego nie zostały wskazane.

Niezależnie od powyższego wnioskodawca nie wskazał też żadnych konkretnych okoliczności, które wystąpiły po powołaniu sędziego SN T.D. do Sądu Najwyższego i które miałyby podważać zaufanie do jego bezstronności i niezawisłości w przedmiotowej sprawie. Nie stanowią takich okoliczności przywołane we wniosku stwierdzenia, iż przystępując do czynności orzeczniczych w niniejszej sprawie jednocześnie dokonywałyby rozstrzygnięcia swojej własnej sprawy - obejmującej decyzję w przedmiocie prawidłowości powołania ich na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego.

Warto zaznaczyć też, że na tle aktualnie obowiązujących przepisów prawa, oraz w świetle i w duchu orzecznictwa sądów krajowych i europejskich trybunałów (na które zresztą powołuje się obwiniony wnioskodawca, stosunek braku bezstronności sędziowskiej – w związku z wnioskiem o jego wyłączenie - może być uwzględniony jedynie przy wykazaniu zindywidualizowanych okoliczności (skierowanych w stosunku do konkretnej osoby), które mogą mieć wpływ, co do

jego oceny w konkretnym postępowaniu. Wskazanie tych okoliczności (i ich udowodnienie) spoczywa na stronie, która taki wniosek składa, jednakże konstytucyjne gwarancje nieusuwalności i niezależności sędziowskiej, a także aktualnie obowiązujące przepisy prawa sprzeciwiają się temu, aby argumentację opierać wyłącznie na okolicznościach towarzyszących powołaniu sędziego – jak ma to miejsce w przedmiotowym przypadku. Ocenie takiej powinno podlegać postępowanie danej osoby (z uwzględnieniem szczególnej ostrożności) już po rozpoczęciu piastowania urzędu sędziego. Oznacza to, że bezstronność sędziowska powiązana jest ściśle m.in. z działalnością orzeczniczą, należytych wykonywaniu obowiązków służbowych (godnie i niezawisłe) oraz odpowiadaniu kwalifikacjom moralnym i formalnym. Okoliczności towarzyszące powołaniu na urząd sędziowski nie powinny stanowić wyłącznej przesłanki do zastosowania instytucji wyłączenia (na wniosek). Dla uwzględnienia wniosku o wyłączenie sędziego (czyt. także tzw. testu bezstronności) koniecznym jest, aby wnioskodawca, w sposób dostateczny uprawdopodobnić, że zachowanie (w tym także potencjalne powiązania polityczne), poglądy (szerzone też w oderwaniu od sprawowania urzędu sędziego), czy nawet kwalifikacje danego sędziego, mogą mieć wpływ na brak bezstronności przy rozpoznawaniu tej konkretnej sprawy. Bezstronność jest synonimem obiektywizmu, braku uprzedzeń i neutralności wobec stron, a także niekierowania się przy rozstrzyganiu sprawy względami, które miałyby charakter inny niż merytoryczny. Przy ocenie, czy określona okoliczność może wywoływać wątpliwość, co do bezstronności sędziego, trzeba uwzględnić nie tylko punkt widzenia strony, lecz także to, czy powołana okoliczność może powodować taką wątpliwość z perspektywy obiektywnie i racjonalnie działającego obserwatora, czy chodzi o wątpliwość uzasadnioną. Bazowanie wyłącznie na kryterium subiektywnym, opartym o indywidualne przeświadczenie lub nawet przypuszczenie strony, czy od jakiegoś czasu także części środowiska sędziowskiego, mogłoby prowadzić do przekształcenia instytucji wyłączenia sędziego w instrument służący odsuwaniu od postępowania sędziów, których strona lub inni sędziowie uznają za „niewłaściwych”, przez pryzmat subiektywnego pojmowania własnych (nawet państwowych) interesów, co stałoby w kolizji z celami tej gwarancji procesowej (tak

postanowienie Sądu Najwyższego z 17 września 2021 r., II CO 68/21, LEX nr 3272304).

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy uznał, że wniosek nie spełnia wymagań formalnych, określonych w art. 29 § 9 pkt 1 i 2 u.s.n., dlatego też stosownie do art. 29 § 10 u.s.n. orzekł jak w sentencji.

[r.g.]